

פנינים יקרים

מתורת רבותינו הקדושים מביאלא

- ליקוטי אמרים ככתבם וכלשונם מספרי רבותינו הקדושים •

פרשת שמות

• חלקת יהושע •

ועלה מן הארץ. (א י)
ועלה 'מן הארץ' - שאף על ידי הארציות
והגשמיות, יכול כל איש ישראל
להתעלות להקדושה.

• היהודי הקדוש •

הבה נתחכמה לו פן ירבה. וכאשר יענו
אותו כן ירבה. (א י-יב)
וברש"י: "רוח הקודש אומרת כן, אתם
אמרתם פן ירבה, ואני אומר כן
ירבה". דמי שעוסק בחקירות הוא בבחינת
"פן", כי מזמן לזמן משתנה דעתו בעבודת
השם יתברך כפי שכלו בעת ההוא, על כן
חושב 'פן' כך הדרך. מה שאין כן מי שהולך
בתום בדרכי התורה, הוא אצלו כיתד שלא
תימוט לא לסור ימין ושמאל ממצות השם
יתברך. והוא בבחינת "כן", עושה תמיד בלי
שום ספק ושינוי.

זהו שאמר פרעה "הבה נתחכמה לו" -
שיעסקו בחכמה וחקירה, ואז "פן
ירבה" - רצונו לומר, שירבה ה'פן' אצל בני
ישראל. והכתוב מעיד "וכאשר יענו אותו
'כן' ירבה". וזהו שאמרו חז"ל: "אתם
אמרתם פן" - היינו הספיקות ירבה, "ואני

• חלקת יהושע •

ואלה שמות בני ישראל. (אא)
ברש"י: מחמת חיבתן מנאן ככוכבים.

לרמז, כמו שאב אוהב בנו, מחשיב דבר
קטן לגדול. כך החשכות הגלות,
מה שאיש ישראל עושה, נחשב לדבר גדול.
כמו כוכב, נראה קטן, ובשמים ממעל בגלגל
הוא גדול. וכוכב מאיר בחושך הלילה, כך
בחשכות הגלות, מאיר כל העניינים של
ישראל למעלה.

• תולדות אדם •

את יעקב איש וביתו באו. (א א)
ידוע שיעקב אבינו עליו השלום מדתו
מדת אמת, כמו שכתוב [מ"כה ז כ] "תתן
אמת ליעקב".

וזהו "את יעקב", היינו, שבאו עם מדת
האמת, ולבקש האמת, שהוא עיקר
שלימות הנפש. "איש וביתו באו", היינו,
שגם בני ביתם, שהם קטנים בשכל מהם, גם
כן באו לזו המידה מדת אמת.

עמוד סג

הנה. הנה השפעות הקדושה, אפילו שיתבטלו ח"ו לאיזה זמן אבל לא לעולם ח"ו, כי חוזר וניעור, כי סוף סוף יחזרו ישראל למוטב, לכן אין אפשרות שיתבטלו ח"ו. וכפי שידוע, שדבר שיוכל להיות כמוהו אין ביכלתו להתבטל, כאמרם ז"ל [מנחות כג.]. מימרא דר"ח והלכה כן, ששחווה מבטלת נבילה ונבילה אין מבטלת שחיטה. והטעם לפי שאפשר לשחווה להיות נבילה אבל נבילה בלתי אפשרי שתהיה שחווה.

פרשת מקץ עמ' צא

• מבשר טוב •

ותפתח ותראהו את הילד, והנה נער בוכה וגו'. (בו)
ובכיה כזו מצינו אצל משה רבינו ע"ה בלידתו, שהניחתו אמו בתיבה בסוף על שפת היאור, וכתוב שם "ותפתח ותראהו את הילד, והנה נער בוכה וגו'", והקשה הרה"ק רבי מרדכי מנחם מענדל, האדמו"ר האמצעי מווארקא זצוק"ל, שהיה לומר ותשמע את הנער בוכה, ואילו בפסוק משמע, שרק אחר שפתחה את התיבה, אז "ותראהו" שהוא בוכה. ותירץ שמשם רבינו ע"ה בכה ללא קול, בזעקה פנימית של שברון לב, שאין שייך לשמוע כלל. הרי דשייך אצל בני ישראל בכיה בלא קול ודמעות בבחינת: צעק לבם אל ה' [איכה ב יח].

וזה היתה מידתו של משה רבינו ע"ה, שהיה תמיד בוכה ומתאנח על צרתן של ישראל, כדאיתא בתנא דבי אליהו [רבה,

אומר כן ירבה" - בחינת האמת והאמונה שהוא 'כן', מלשון הכתוב [במדבר כז ז] "כן בנות צלפחד דוברות". (שארית מנחם)

עמוד לה

• תורת הרבי ר' ירחמיאל •

• מפשיסחא •

הבה נתחכמה פן ירבה. (א י)
הרב הקדוש הרבי ר' ירחמיאל זצוק"ל פירש: הבו עצה שנחכים את ישראל, וממילא 'פן' ירבה, יתרבה אצלם ספקות באמונה, דפן לשון ספק. (ספרן של צדיקים)

עמוד יח

• ויאמר משה - לברטוב •

וכאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ. (א יב)
הכלל הוא, שצריך האדם להתבונן "וכאשר יענו אותו" מלעבוד השם יתברך, "כן ירבה" לעומתו בעבודת ה'. כאשר רואה האדם שיש לו מניעות בעבודת ה', 'כן ירבה' - 'וכן יפרץ' ויתחזק כנגד כל המניעות.

עמוד צה

• ואלה הדברים שנאמרו לוד •

פי לא כנשים המצרית העברית פי חיות הנה. (א יט)
השפעות ישראל אינם כמו השפעות העובדי כוכבים ומזלות, שאצלם כשנפסקת ההשפעה של אומה אחת, אזי יאבדו לעולם, ובלתי אפשרי שתחזור להם השפעה לעולם, רק יאבדו לנצח. אבל לא כמצריות העבריות כי חיות

• ארון עדות •

כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש הוא. (ג ה)
פירוש שהקדושה הוא מחמת שאתה עומד עליו. ומכאן שהצדיק מקדש את מקומו, ודי למבין.

עמוד פד

• זכרון משלי •

ויסתר משה פניו כי ירא מהביט אל האלקים. (ג ו)
ואמר חז"ל [ברכות ז.]: בשכר ויסתר משה פניו זכה לקלסתר פנים, 'כי קרן פני משה' [להלן לר כט].

ענין הסתרת פני משה יש להבין, שהשם יתברך קרא אליו, 'ויאמר אנכי אלקי אביך אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב', כיון ששמע זאת חשב שכל ההתגלות הוא רק מצד זכות אבות, אזי "ויסתר משה פניו" - התגלות כזו שאיננה

פרק ה]: "מפני מה זכה משה למאור פנים בעולם הזה, מה שעתיד הקב"ה ליתן לצדיקים בעולם הבא, מפני שעשה רצונו של הקב"ה, ומתאנח על כבודו של הקב"ה ושל ישראל, וכל ימיו היה מחמד ומתאוה ומצפה, כדי שיהא שלום, בין ישראל לאביהם שבשמים", וכבר בכי כשהיה בן שלשה חדשים הועיל לעם ישראל בזמנו ובמשך כל הדורות, שלא תכבד הגלות עוד יותר, וזכה משה רבינו ע"ה למאור פנים בעולם הזה, מה שהקב"ה עתיד ליתן לצדיקים לעולם הבא.

ברכה של גלויות

• דברי בינה •

ותעל שוועתם אל האלקים מן העבודה. (ב כג)
שעיקר שוועתם מן העבודה, היה מהצער שמגיע להשם יתברך מן העבודה - ממה שהשכינה עמנו בגלות, ומצטערת עמנו.

עמוד יד

מעשי הצדיקים

המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא. (ג ה)

סיפר הרה"ק האמרי שאול ממודז'ץ זצוק"ל: פעם אחת בא מרן הרה"ק רבי שלמה לייב מלענטשנא זצוק"ל לעיר קאזמיר, כאשר עמד ליכנס בבית הרה"ק רבי יחזקאל מקוזמיר זצוק"ל, אל חדר הקודש פנימה, חלץ מנעליו ואמר הפסוק (שמות ג ה): "של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא". (מאמר יחזקאל בשם ספר שיח זקנים ח"ב עמ' ריג)

(תורת הרה"ק מלענטשנא עמ' רלג)

אור יקות

מאוצרו של הרה"ח חיים שלום פרוש ז"ל

שמות בני ישראל - לכל אדם מישראל ישנם שני שמות, שמו העצמי, והשם שקונה הוא לעצמו על ידי מעשיו.

(רבי אהרו נתן דוד מלענטשנא. בו הישועות אברהם)

שיהרהרו לעשות תשובה כל אחד ואחד מישראל לפי מדרגתו, כמו שכתוב במדרש שהבינונים עשו תשובה והרשעים הרהרו בתשובה, וזאת בא על ידי קדושת האותות והמופתים שעשה משה רבינו בקדושה, ועל ידי זה היו מתבוננים בני ישראל מהיכן באו – לאיזה רמז נעשו, ותיקנו מעשיהם. וזאת היה אי אפשר לעשות על ידי מלאך, רק על ידי משה רבינו ע"ה, שגדול כח הצדיקים שדומין ליוצרים.

עמוד יד

• דברי בינה •

והיה כי תלכון לא תלכו ריקם. (ג כא)
רִיקָם לומר על פי מה ששמעתי אבי אדמו"ר [משידלובצא] זצלה"ה זי"ע שאמר "עבדו את ה' בשמחה", שהשמחה היא בעצמה עבודה, מה שאיש ישראל מתחזק את עצמו בשמחה תמיד. וזה "והיה כי תלכון", היינו אם תלכו בשמחה, שאין והיה אלא שמחה, ואז "לא תלכו ריקם", לא יהיה דבר ריק בזה.

עמוד יח

• היהודי הקדוש •

תכן אין ניתן לעבדיך. (ה טז)
תב"ן, ראשי תיבות "ב'מסתרים ת'בכה נ'פשי" [ירמיה ג יז], כמו שאמר הרה"ק היהודי זצלה"ה זי"ע. והיינו, שאין מניחים לנו לבכות במסתרים מפני כובד הגלות. (תולדות אדם, שמות)

עמוד לח

מיגיעת עצמו, לא רוצה ומוותר על זה. לכן כיון שרצה רק מיגיעת עצמו, מן העבודה הזאת זכה לקלסתר פנים'.

עמוד לו

• תולדות אדם •

ראה ראיתי את עמי אשר במצרים וגו' כי ידעתי את מכאביו. (ג ז)
והנה גם כן נוכל לפרש "ראה ראיתי", היינו, שני הראיות, אחת בצערם הגשמי, ואחת בצערם הרוחני, שרוצים לעבוד השם יתברך, ואינם יכולים מחמת כובד הגלות רח"ל. וזה "כי ידעתי את מכאוביו", לשון רבים, היינו, כביכול ברוך הוא, הוא לבדו יודע מכאובם, שמלבד מכאוב הגוף יש עוד אצלם מכאוב, והוא עיקר אצלם, היינו מכאוב הנפש, שאינם יכולים לעבוד השם יתברך, כנ"ל. ועל ידי זה נתעורר עליהם רחמי השם יתברך ביותר, וגאלם משני הגלות, היינו, מגלות הנפש וגלות הגוף.

עמוד סב

• ישועות אברהם •

ועתה לכה ואשלחך אל פרעה וגו'. (ג י)
הנה יש לדקדק, לאיזה צורך היה צריך לילך משה רבינו דוקא להוציא את בני ישראל ממצרים, והיה ביכולת לשלוח מלאך כמו שאיתא במדרש שכן אמר משה רבינו עליו השלום לה' שישלח מלאך ויוציאם.

אך אפשר לומר שהנה ידוע שלא היה אפשר לצאת בני ישראל ממצרים עד